

PROGRAMMA

**'Energietransitie: kansen voor bedrijfsleven en
instellingen met Amsterdam Smart City'**

In samenwerking met

AIM Amsterdamse Innovatie Motor

26 oktober 2011, van 13.00 - 17.10 uur

(inloop 12.15 uur met lunch, rondleiding en netwerkborrel 17.10 uur)

Locatie: TNT Express

Taurusavenue 111, 2132 LS HOOFFDORP

- 12:15 uur Ontvangst en inloop (lunch facultatief)
- 13.00 uur *Welkomstwoord* **Theo Weterings**, Burgemeester van Haarlemmermeer en lid Algemeen Bestuur KennisKring Amsterdam
- Openingswoord door* **Annemarie Jorritsma**, Burgemeester van Almere, lid Dagelijks Bestuur KennisKring, lid Economic Development Board metropoolregio Amsterdam en tevens dagvoorzitter
- 13.15 uur *TNT City Logistics* door **Perry Heijne**, Sr. Director City Logistics TNT Express
- 13.25 uur *Amsterdam Smart City als onderdeel van de Amsterdamse energietransitie*, door **Frodo Bosman**, programmadirecteur Klimaat en Energie Gemeente Amsterdam
- 13.35 uur Vierluik
- *De bijdrage van energiezuinige verlichting aan een circulaire samenleving*, door **Harry Verhaar**, Sr Director Energy & Climate Change Kon. Philips Electronics
 - *Bijdrage van Haven Amsterdam aan de energietransitie*, door **Koen Overtoom**, adjunct directeur Haven Amsterdam
 - *Verbinden*, door **Simone Pront-van Bommel**, directeur Centrum voor Energievraagstukken, UvA
 - *Groot, groeiend en veranderend'* door **Rene Savelsberg**, Managing Director and CEO SET Venture Partners
- 14.00 uur *'Duurzame energievoorziening zorgt voor nieuwe business'* door **Ad van Wijk**, hoogleraar TU Delft en directeur Eldiger BV

360° of knowledge and wisdom

- 14.20 uur Q&A
- 14.30 uur Transfer
- 14.45 uur Breakoutsessie
- *Energieneutraal wonen is vooral een nieuwe manier van integraal economisch denken*, door **Pieter Hameetman** (AM) en **Lars Falch** (NUON)
 - *Energietransitie is business en brengt bedrijven in beweging*, door **Jaap van Rhijn** (Colliers Int. NL) en **Jan de Boer** (Dura Vermeer)
 - *Wie kan er met de elektrische auto uit de voeten*, **Jos van Kleef** (Goudappel Coffeng) en **Kenan Aksular** (Athlon Car Lease)
 - *De invloed van energietransitie op gebiedsontwikkeling*, door **John Nederstigt** (gemeente Haarlemmermeer) en **Jaap Kortman** (IVAM)
 - *Gedragsverandering als sleutel voor de energietransitie*, door **Bon Uyting** (Syntens) en **Jan Willem van der Groep** (Nationaal Programma Energiesprong)
- 16.00 uur transfer plenair
- 16.15 uur Plenaire slotgedeelte o.l.v. **Peter Molengraaf**, CEO Alliander en lid Algemeen Bestuur KennisKring Amsterdam
- *Wat leert ons deze middag en hoe gaan we aan de slag? (terugkoppeling breakoutsessies)*
 - *Energietransitie noopt tot samenwerking* door **Peter Molengraaf**
 - *In gesprek met Marjan Minnesma*, directeur Urgenda
 - *Wat staat ons te doen?* met in het panel **Marjan Minnesma** en **Ad van Wijk** o.l.v. **Peter Molengraaf**
- 17:00 uur Korte toelichting door de architect
- 17.10 uur Afsluiting en netwerken

Doel bijeenkomst

1. Bewustwording: inzicht geven in ontwikkelingen, kracht en mogelijkheden die het proces van het duurzamer en efficiënter maken van energie biedt dmv slimme en intelligente oplossingen rond energietransitie. Basis vormt Amsterdam Smart City.
2. Tonen van Best-practices van organisaties die op het terrein van energietransitie innoveren en met nieuwe samenwerkingsmodellen werken.
3. Bieden van werkvormen aan deelnemers om (in een workshop) deel te nemen aan vernieuwende samenwerkingsmodellen.
4. Bieden van concrete handvaten via breakoutsessies of connecting entrepreneurs om de vraag van de deelnemende organisaties verder te brengen.

KennisKring Amsterdam: 'Energietransitie: kansen voor bedrijven & instellingen met Amsterdam Smart City' d.d 26 oktober 2011

Breakoutsessie Energietransitie

Doel breakoutsessie: ideeën aandragen cq projecten initiëren om de metropool slimmer te maken, waarbij de sprekers op de breakoutsessie ter inspiratie hun best-practice presenteren

1. Energieneutraal wonen is vooral een nieuwe manier van integraal economisch denken

Stelling: Energieneutraal wonen leidt tot integraal lagere woonlasten

Veertien bedrijven, waaronder BAM en NUON, werken binnen de coöperatie GEN aan het ontwikkelen van de kennis die nodig is om gebieden op een zo efficiënt mogelijke wijze energieneutraal te kunnen ontwikkelen. Doel is te komen tot het formuleren van een pakket van maatregelen om energieneutraliteit te realiseren bij de laagst mogelijke integrale woonlasten. Die lage woonlasten ontstaan door alle investeringen voor energiebesparing en -opwekking zo veel mogelijk aan het begin van de exploitatie periode, gesteld op dertig jaar, te doen. Focus is, door slim te investeren, dertig jaar lang zowel aan het begin als aan het eind van het jaar de gas- en elektrameter van een doorsnee bewoner op de nulstand te houden. Dat lukt natuurlijk nooit in alle gevallen. Daarom is het tweede deel van de aanpak duurzame energie zo efficiënt mogelijk op te wekken en die tegen de laagst mogelijke kosten aan de woonconsument te leveren.

Inleiders: Pieter Hameetman, directeur AM Duurzaam, AM is een werkmaatschappij van Koninklijke BAM Groep en Lars Falch, Manager New Business Development, Nuon

Gespreksleider: Ilse van den Breemer, clustermanager duurzaamheid Amsterdamse Innovatie Motor (AIM)

2. Energietransitie is business en brengt bedrijven in beweging

Stelling: Bij iedere omslag gaan de kosten voor de baten uit

Energie is een component dat in het gehele bedrijfsleven voorkomt. Het ene bedrijf verdient er aan maar bij de meeste bedrijven vormt het een wezenlijk onderdeel van haar bedrijfsvoering, waar zij rekening mee dient te houden. Denk aan verwarming, verlichting, ict en productieproces, etc. Tegelijkertijd ervaart zij de afhankelijkheid van fossiele brandstof als een onzekere factor waar zij geen invloed op heeft. Tezamen met de stijgende energieprijzen en instabiele wereldeconomie ziet zij zich genoodzaakt haar energiehuishouding tegen het licht te houden en uit te kijken naar alternatieven zoals het flexibel werken. Uit onderzoek blijkt dat nog veel winst valt te behalen uit bestaande gebouwen, naast nieuwbouw waar energieneutrale huizen en gebouwen geen sciencefiction meer is. De omslag in haar energiehuishouding biedt het bedrijfsleven uiteindelijk ook nieuwe kansen. Wat zijn die nieuwe kansen en hoe wordt erop ingespeeld.

Inleiders: ir. Jaap van Rhijn, CEO Colliers International Netherlands en ir. Jan de Boer, directeur Dura Vermeer Bouw Amsterdam

Gespreksleider: Yoeri van Alteren, directeur Club van 30

3. Wie kan er met de elektrische auto uit de voeten?

Stelling: De elektrische auto wordt DE toekomst!

Zijn elektrische auto's nu de toekomst of is het de zoveelste hype? Via een analyse van de vraag naar elektrische auto's en het aanbod wordt gekeken naar aspecten als kostprijs, laadmogelijkheden en de inzetbaarheid afgestemd op ons mobiliteitspatroon.

Dit geeft inzicht in het potentieel voor elektrische auto's op korte en middellange termijn.

Vervolgens wordt gekeken naar de ontwikkelingen in verkeersmanagement en coöperatieve systemen waarbij er een interactie plaatsvindt tussen wegkantsystemen en voertuigen.

Dit alles mondt uit in hoogwaardige en duurzame mobiliteit waarbij intelligente voertuigen zich verplaatsen over een intelligente infrastructuur!

Inleiders: Jos van Kleef, lid managementteam Goudappel Coffeng en Kenan Aksular, Program Manager CSR & Mobility Athlon Car Lease International

Gespreksleider: Ger Baron, clustermanager ICT Amsterdamse Innovatie Motor (AIM)

4. De invloed van energietransitie op gebiedsontwikkeling.

Stelling: Het stedenbouwkundig ontwerp van een te renoveren of nieuw te bouwen wijk gaat veranderen als gevolg van de transitie van een energievoorziening

Veel Nederlandse gemeenten hebben verregaande ambitieniveaus geformuleerd, zoals het realiseren van energieneutrale gebieden. Het stedenbouwkundig ontwerp van een te renoveren of nieuw te bouwen wijk gaat veranderen als gevolg van de transitie van een energievoorziening gebaseerd op fossiele energie naar een energie voorziening gebaseerd op duurzame energie. Toepassing van lokale duurzame energie bronnen en energiebesparing zullen belangrijke opgaven voor gebiedsontwikkeling en herstructurering worden. De relatie tussen gebied en energie is tweeledig. Het gebied bepaalt de geschiktheid voor lokale energiebronnen en het gekozen energieconcept beïnvloedt het stedenbouwkundig ontwerp van het gebied, zoals de plaatsing van functies, oriëntatie en de vorm van gebouwen. Daarbij vergen energieneutrale wijken een extra investering, die zich later (deels) terugverdient. Het zoeken is naar nieuwe investeerders die de energietransitie niet alleen conceptueel kunnen vertalen, maar ook naar business: in termen van vastgoed, nieuwe product-marktcombinaties, nieuwe allianties.

Inleiders: John Nederstigt, wethouder Gemeente Haarlemmermeer en ir. Jaap Kortman, hoofd duurzame stedelijke ontwikkeling IVAM Universiteit van Amsterdam

Gespreksleider: Bob Wouters, relatiemanager Klant & Markt, Liander

5. Gedragsverandering als sleutel voor de energietransitie

Stelling: Innovatie moet zich richten op gedragsverandering om de energietransitie te versnellen.

Op dit moment is de keten niet alleen erg intern gericht, maar kent in het aanbod een hoog hit-and-run gehalte. Verder wordt er nauwelijks aangesloten bij de behoefte van eindgebruikers. Zowel financieel als technisch wordt de verantwoordelijkheid vaak aan de eindgebruiker overgelaten en dit vertraagt de transitie. De keten moet de focus extern gaan richten en met elkaar werken aan product- en procesinnovatie. Hierbij kan naast onderling samenwerking ook samenwerking gezocht worden met financiers, die helpen een attractief aanbod aan eindgebruikers te doen. Ook de game en mediabedrijven kunnen meer betrokken worden om eindgebruikers bewust te maken en te verleiden tot actie.

Naast voorbeelden om vanuit de keten een integraal aanbod te bieden, zijn er ook voorbeelden waarbij de financiering wordt ingezet om de grote startinvestering over langere tijd te spreiden.

De belangrijkste drijfveer om actief te participeren is met name de omvang van de potentiële markt, die verder reikt dan alleen Nederland. Als de energietransitie in een versnelling komt, betekent dit grote kansen voor die bedrijven die deze innovatie zoeken.

Inleiders: Jan Willem van der Groep, programmaregisseur EnergieSprong, Natopnaal Programma Energiesprong en ir. Bon Uytling, innovatieadviseur Syntens

Gespreksleider: Joost Brinkman, consultant Accenture